

УДК 005.521.4:621.696.2

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В
КОНТЕКСТІ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

Б. І. Пилипів, Г.О. Зелінська

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
e-mail: zelinska_haluna@i.ua, pylypiv@gmail.com*

Енергетична безпека в сучасному світі є однією з головних складових будь-якої країни. Основними енергетичними ресурсами і надалі залишаються нафта та природний газ. Актуальність дослідження проблем пов'язаних з їх видобутком, транспортуванням та переробкою зумовлюється не лише поступовим вичерпанням зазначених ресурсів при щорічному збільшенні обсягів споживання, але й тим, щовони залишаються найважливішим чинником реалізації національних інтересів, способом економічного та політичного тиску і предметом жорсткої боротьби на міжнародній арені.

Газотранспортна система (ГТС) України – одна з найбільших у світі. Пропускна здатність ГТС України становить близько 288 млрд. куб. м на вході та 178 млрд. куб. м газу в рік на виході [1, с. 182]. Це свідчить про те, що основний обсяг експортних поставок природного газу в Європу продовжує здійснюватися через територію України. Проте результати діяльності сучасного механізму транспортування газу не є втішними і тим більше ефективними. Яскравим прикладом недосконалості системи виступають наступні проблеми в досліджуваній галузі:

- відсутність довготермінової політики держави стосовно розвитку газотранспортних відносин між Україною та країнами-постачальниками і споживачами газу;

- високий рівень зношеності основних засобів газотранспортного комплексу і відсутність необхідних інвестиційних ресурсів у держави для їх оновлення;

- високий рівень втрат газу при його транспортуванні та споживанні на внутрідержавному рівні;

- не відпрацьованість економічних відносин між державою і газотранспортним комплексом як суб'єктом господарювання і т.д.

Очевидним є те, що Україна є і буде у перспективі важливим транспортером газу в країни Європи, а її газотранспортна система – однією з найважливіших галузей національної економіки, функціонування якої приносить відчутні відрахування до Державного бюджету [3].

Модернізація ГТС України є одним із шляхів максимізації ефективності її функціонування. Цього можна досягнути методом залучення інвестицій ззовні для модернізації існуючої ГТС або заміни організаційно-правової форми функціонування системи експлуатації ГТС. Щодо останнього, то можна виділити такі чотири напрями:

1. Приватизація газотранспортної системи України.
2. Передача газотранспортної системи України у концесію.

3. Створення спільного підприємства або консорціуму.

4. Створення Міждержавної системи транспортування природного газу шляхом інтеграції зацікавлених країн[2, с. 4].

Створення Міждержавної системи транспортування газу передбачено “Рамковою угодою про інституційні засади створення міждержавних систем транспортування нафти та газу” (далі - Угода) від 22.07.1999р., ратифікованою Верховною Радою України 18.01.2001 р.Згідно з цією Угодою, сторони (до яких належить і Україна) можуть створювати Міждержавні системи транспортування газу згідно з нормами та правилами, які є чинними у міжнародній нафтовій та газовій промисловості, з метою встановлення єдиних правил і механізмів, що забезпечують ефективну експлуатацію таких систем [4, с. 75].

Перевагою даного прийому на шляху до модернізації ГТС України являється можливість залучати зацікавлені в розвитку української транспортної системи сторони безумовно до процесу оновлення сітки. Активізувати увагу потенційних інвесторів можна шляхом складання низки протоколів, в яких визначається: які ланкисистеми потребують ремонт, які управлінські прошарки очікує реорганізація, та звітність про експлуатацію газотранспортної сітки.

Географічне положення нашої держави (розташування між експортерами та імпортерами газу) гарантує неабиякі перспективи в розвитку ГТС за умов наявності чіткого плану дій, мети та стратегії [5, с. 8].

Перш ніж запроваджувати процес інтеграції з метою покращення стану ГТС, доцільно було б звернути увагу на виконання низки завдань, які посприяють швидким та якісним результатам, а саме:

- поліпшення інвестиційного клімату, забезпечення захисту капіталів та прозорість механізму приватизації, створення системи страхування інвестиційних ризиків;
- гармонізація законодавчої бази, системи стандартів України та європейських держав;
- створення рівноправних конкурентних умов для всіх суб'єктів економічної діяльності та недискримінаційний захист вітчизняного виробника;
- вироблення і впровадження механізмів, котрі припинили б зростання і забезпечили ліквідність взаємної заборгованості між підприємствами України;
- формування стійких відносин з країнами-інвесторами і постачальника сучасного обладнання та технологій;
- розвиток співпраці з країнами Європейського Союзу в галузі підвищення енергоефективності, енергоозброєності, виконання вимог у сфері екології з метою залучення капіталу та технологій європейських країн;
- підвищення ефективності співпраці з країнами-донорами з метою виконання досягнутих угод щодо впровадження ринкових умов господарювання в газовій галузі;
- розвиток співробітництва з Туреччиною, Китаєм, Пакистаном, Індією, В'єтнамом та іншими країнами як потенційними отримувачами українських

технологій, будівельно-монтажних та конструкторських робіт у газовій сфері, газового обладнання, інжинірингово-консалтингових послуг.

Недостатня законодавча, фінансова та політична складова реалізації вищезгаданих завдань залишає відкритим питання розвитку енергетичного сектору, захисту економічних інтересів та підвищення рівня економічної безпеки держави.

Отже, необхідно сприймати модернізацію газотранспортної системи України та її безпосередній зв'язок із сучасними потребами та вимогами суспільства як необхідність, яка вимагає запровадження особливої політики держави та підтримки її громадськістю, використання усіх можливих досягнень людства у сферах науки, техніки та технологій.

Список використаних джерел:

1. Бордюков А. Метод полно объемного измерения утечек природного газа / А. Бордюков // Газовая промышленность. – № 3. – 1997. С. 182.
2. Діак І. Бюджетні пріоритети нафтогазового комплексу / І. Діак // Голос України. – №24. – 2002. - С. 4.
3. Єрмоєнко А. По трубі – в Європу / А. Єрмоєнко // Дзеркало тижня. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>.
4. Рубан А. Економічні аспекти реформування газотранспортної системи України за участю іноземних інвесторів / А. Рубан // Економіка України. - №2. – 2011. –С. 96
5. Тищенко Ю. Український незалежний центр політичних досліджень газотранспортної системи як “великий національний актив ”: шлях до приватизації / Ю. Тищенко // Економічні реформи. – №24/272. – 2002. - С. 17.

УДК 65.018

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ НА НАФТОВИДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

А. М. Пуріг

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
e-mail: 44pr2011@ukr.net*

В 21 столітті, коли процеси глобалізації проникли у всі сфери суспільного життя, чи не на перший план для ефективної діяльності будь-якого підприємства висувається питання якості продукції та методи її ефективного забезпечення. Саме спрямування на забезпечення відповідної якості продукції виступає пріоритетним чинником для підприємств, що бажають досягти стабільно зростаючого прибутку в умовах мінливого ринку та ефективно в ньому розвиватись.

Сьогодні, спостерігаючи за напруженим процесом боротьби за споживача, маркетологи застосовують найрізноманітніші способи виділення певної продукції серед ряду інших, в тому числі, і наголошення на відповідності